

лікаря (пневмонія – zapalenie płuc; ангіна – bóle gardła; діарея – biegunka; стенокардія – dusznica bolesna, т.ін.). І це правильно – навіщо вигадувати щось, коли можна називати все своїми іменами.

Таким чином, вважаємо, що реформування медицини в Україні потрібно проводити не лише на практичному, але й на філологічному рівнях, впроваджуючи українські терміноодиниці, та поступово відмовляючись від повсякденного вживання латинської термінології на рівні лікар-пацієнт, залишивши латину для науковців.

Список використаних джерел:

1. Литвиненко Н. П., Місник Н. В. Українська медична термінологія у фаховій мові лікаря. – Київ. – 2000.
2. Пиріг Л. А. Українська мова в лікарському середовищі. Сучасний стан і перспективи. – Новини стоматології. – 1995. – № 1-2 /2-3/. – С. 10-14.

Танчинець І.В.

викладач, аспірант,

Науковий керівник: Полюжин М.М.

доктор філологічних наук, професор,

Ужгородський національний університет

ІСТОРИКО-ЕТИМОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ У ВИВЧЕННІ ПАРЕМІЙ

Людина, як і все живе на землі, рефлексивна по відношенню до навколишнього світу. З плином часу людство виробило безліч способів зберігання та передачі знань про світ, семіотичне вираження якого втілювалося у наскальному малюнку, танці, використовуючи при цьому код, який може бути дешифрований вузьким кругом обізнаних людей. Своєрідним сховищем знань про особливості побуту, звичаї та традиції народу є прислів'я та приказки, які функціонують як засіб збереження й передачі сакральної етнічної інформації, демонструють органічний зв'язок із концептами.

Оскільки усі види паремійної творчості пов'язані з тріадою «мова-культура-людина», на сьогодні дослідження корпусу паремій активно проводиться у діахронному й синхронному аспектах, що дає змогу створювати численні фундаментальні наукові праці, робити спроби міжнародних класифікацій паремій, укладати паремійний матеріал у словниках, проводити паремійні паралелі на матеріалі споріднених і неспоріднених мов. Відомо, що паремії мають давнє походження –

приблизно 4500 років і беруть свій початок від висловлень: «When Adam delved and Eve span, who was then the gentlemen?» [1]. Разом з усією ранньою філософією афористичне слово належало елітарній писемній традиції, вона становила знак учительства і влади. Водночас у результаті розкладу архаїчної культури з'являються фольклорні паралелі афористичних висловів – народні прислів'я, приказки, загадки тощо. Імовірно, що виокремлення літератури з народної творчості саме в цю культурно-історичну епоху зумовило розмежування висловів на фольклорний (власне паремії) і літературний (афоризми) варіанти (І. Тронський) [2, с. 17].

Суб'єктом знань, що знайшли відображення в прислів'ях, є народ. Розмірковуючи над тим, якій соціальній сфері завдячують своїм народженням російські паремії, можна стверджувати, що за прислів'ями та приказками слід іти в народ – це продукт пізнавальної комунікативної діяльності неосвіченої частини суспільства і в основній своїй масі селянства: «Готових прислів'їв вище суспільство не приймає, тому що ці картини далекого йому побуту, та й не його мова» [4, с. 7]. Історія формування німецького пареміологічного фонду суттєво відрізняється від історії формування фонду російських паремій, оскільки він більшою мірою відчув на собі вплив письмових джерел, продуцентами яких були люди різних професій і різних соціальних сфер, світосприйняття і манера мови членів суспільства яких не були детерміновані класовими розшаруваннями.

У кожного пареміологічного фонду своя доля і своя історія. Дослідження концепту українського *доля* у зіставленні з польським *los* і російським *судьба* виявили глибокі відмінності у життєвій філософії даних народів, в історії культур і національному характері. В українській народній традиції *доля* постає переважно у міфологічному жіночому образі, який змінюється залежно від того, кому належить. У трактуванні *долі* в народних переказах, безперечно, присутній мотив фатуму, приреченості. Долею наділяє людину мати, від матері залежить дати чи не дати своїм дітям щасливу долю. У російському понятті *судьби*, етимологічно пов'язаного з лексемами *судити*, *суд*, закладено значення покірного підпорядкування тому, що визначено з гори, смиренність та покору, суспільну пасивність. Витоки такої народної філософії вбачаємо в історії, у релігії й культурі Росії, у деспотизмі правителів і абсолютному підпорядкуванні всіх інших. На протигагу філософії пасивного й покірного підпорядкування зовнішній силі, що стоїть над людиною і контролює її, у підґрунті польського поняття *los* лежить інша життєва настанова. *Los* у польській мові пов'язаний з образом великої лотереї, він може бути злим чи добрим, однак він не передбачуваний, у житті його можна хіба що щасливо виграти. Таким чином, польське

поняття *los* ближче до римського поняття *fortuna*, ніж римського *fatum*, тоді як російське *судьба*, навпаки, ближче до поняття *fatum*, ніж *fortuna* [3, с. 4].

Важко не помітити, що паремії відображають світоглядні позиції народу, вироблені суспільною практикою, закріплені в народній свідомості і фіксують історичні події, персоналії різних часів, начебто карбують національну історію (*Гість не в пору – гірше татарина; Страшний, як монгол*). У давніх народних пареміях простежуються натяки на період матріархату й общинні відносини (*Отець вмер, то півсироти дитина, а мати, то вже цілая сиротина*). Ґрунтовний аналіз накопиченого паремійного матеріалу дає змогу простежити історію розвитку прислів'їв, зміни в їх семантиці, консервацію певних реалій і даних з епохи, коли вони виникали. Таким чином, культурно-мовні характеристики власне паремій є важливим компонентом національної культури, відображають специфіку національної картини світу і можуть бути досліджені за допомогою концептуальної структури.

Список використаних джерел:

1. Jennifer Speake, John Simpson. The Oxford Dictionary of Proverbs. – Oxford University Press, 2004.
2. Колоїз Ж. В., Малюга Н. М., Шарманова Н. М. Українська пареміологія. – Кривий Ріг: КП ДВНЗ «Криворізький національний університет», 2014. – С. 350.
3. Масенко Л.Т. Концепт доля в поезії Т.Шевченка у зіставленні з польським *los* і російським *судьба* // Українська мова: наук.-теор. журнал / Ін-т української мови НАН України. – К. : Вид. дім «Академперіодика», 2014. – № 4. – С. 3-11.
4. Ничипорчик Е.В. Отражение ценностных ориентаций в паремиях: [монографія]. – Министерство образования Республики Беларусь, Учреждение образования «Гомельский государственный университет им. Франциска Скорины». – Гомель: ГГУ, 2015. – С. 358.